

Summary

In a world of rapid social and economic changes, where the growth in information and knowledge is much faster than ever in history, responsible education of the youngest generation has taken on a new dimension. In education, the idea of lifelong learning for teachers and their continuous professional development in content knowledge as well as interpersonal and social competences have particularly gained in importance. In order to enable teachers to professionally develop, many programs and projects have been created. Continuous professional development is also described in national and international policy documents. This dissertation focuses on one of such initiatives - pedagogical supervision project - which in general terms centers on teacher professional development through teacher cooperation, including mutual observation of lessons, critical reflections and implementation of conclusions in everyday practice in order to improve it. In my research, I wanted to gain maximum knowledge about the concept of pedagogical supervision, its functioning, strengths and weaknesses and possible implications for the broadly understood functioning and work of teachers in the emerging European context. For my empirical research, I chose two schools, one in Poland and the other one Portugal. In each of them I spent a year observing teachers' work, talking to them, conducting interviews and trying to understand how the pedagogical supervision project functions. In Portugal, I was an observant of the pedagogical supervision project while at the Polish school I was responsible for its implementation, a process in which I drew on the knowledge and experience gained in Portugal. I also examined how the laws of both countries and the documents issued by the European Commission approach the issue of pedagogical supervision as such. Drawing on concrete examples, my research shows the benefits of pedagogical supervision for teachers and students. However, it also shows that in order for pedagogical supervision to work, its implementation should be preceded by careful preparation, be well thought-out and tailored to the needs and capabilities of concrete schools, taking into serious account their socio-cultural contexts.

Keywords: *teacher development, pedagogical supervision, lifelong learning*

Streszczenie

W świecie szybkich zmian społecznych i gospodarczych, w którym wzrost informacji i wiedzy jest o wiele szybszy niż kiedykolwiek w historii, odpowiedzialna edukacja najmłodszego pokolenia nabrała nowego wymiaru. W edukacji szczególnie ważna stała się koncepcja całościowego uczenia się nauczycieli i ich nieustanny rozwój zawodowy w zakresie wiedzy merytorycznej oraz kompetencji interpersonalnych i społecznych. Aby umożliwić nauczycielom profesjonalny rozwój, stworzono wiele programów i projektów. Ciągły rozwój zawodowy jest również opisany w krajowych i międzynarodowych dokumentach prawnych. Niniejsza rozprawa koncentruje się na jednej z takich inicjatyw - projekcie superwizji pedagogicznej - który ogólnie rzecz biorąc koncentruje się na rozwoju zawodowym nauczycieli osiąganym poprzez współpracę nauczycieli, w tym wzajemną obserwację lekcji, krytyczne refleksje i wdrażanie wniosków w codziennej praktyce w celu jej ulepszenia. W swoich badaniach chciałem uzyskać maksymalną wiedzę na temat koncepcji superwizji pedagogicznej, jej działania, mocnych i słabych stron, potencjalnego i możliwego wpływu na szeroko rozumiane funkcjonowanie i pracę nauczycieli w kontekście jednoczącej się Europy. Do badań empirycznych wybrałem dwie szkoły, jedną w Polsce, a drugą w Portugalii. W każdej z nich spędziłem rok obserwując pracę nauczycieli, rozmawiając z nimi, przeprowadzając wywiady i próbując zrozumieć, jak funkcjonuje projekt superwizji Pedagogicznej. W Portugalii byłem obserwatorem projektu, podczas gdy w polskiej szkole byłem odpowiedzialny za jego wdrożenie. W procesie tym korzystałem z wiedzy i doświadczenia zdobytego w Portugalii. Zbadałem również, w jaki sposób przepisy obu krajów i dokumenty wydane przez Komisję Europejską podchodzą do kwestii superwizji pedagogicznej jako takiej. Na konkretnych przykładach moje badania pokazują korzyści dla nauczycieli i uczniów, wynikające z wdrożenia projektu. Pokazują jednak również, że aby projekt superwizji pedagogicznej osiągnął swoje cele, jego wdrożenie powinno być poprzedzone starannym przygotowaniem, być dobrze przemyślane i dostosowane do potrzeb i możliwości konkretnych szkół, biorąc pod uwagę ich kontekst społeczno-kulturowy.

Słowa kluczowe: *rozwój nauczycieli, superwizja pedagogiczna, całościowe uczenie się*

Sumário

Em um mundo de rápidas mudanças sociais e econômicas, onde o crescimento da informação e do conhecimento é muito mais rápido do que nunca na história, a educação responsável da geração mais jovem assumiu uma nova dimensão. Na educação, a idéia de aprendizagem ao longo da vida para os professores e seu contínuo desenvolvimento profissional no conhecimento de conteúdo, bem como nas competências interpessoais e sociais, ganharam particular importância. Para permitir que os professores se desenvolvam profissionalmente, muitos programas e projetos foram criados. O desenvolvimento profissional contínuo também é descrito em documentos de políticas nacionais e internacionais. Esta dissertação concentra-se em uma dessas iniciativas - Projeto de Supervisão Pedagógica - que, em termos gerais, se concentra no desenvolvimento profissional do professor por meio da cooperação de professores, incluindo observação mútua das aulas, reflexões críticas e implementação de conclusões na prática cotidiana, a fim de melhorá-la. Em minha pesquisa, eu queria obter o máximo de conhecimento sobre o conceito de supervisão pedagógica, seu funcionamento, pontos fortes e fracos, implicações potenciais e possíveis para o funcionamento e o trabalho amplamente compreendidos dos professores no contexto europeu emergente. Para minha pesquisa empírica, escolhi duas escolas, uma na Polônia e outra em Portugal. Em cada um deles, passei um ano observando o trabalho dos professores, conversando com eles, conduzindo entrevistas e tentando entender como o Projeto de Supervisão Pedagógica funciona. Em Portugal, fui observador do Projeto de Supervisão Pedagógica, enquanto na escola polonesa fui responsável por sua implementação, processo em que me baseei no conhecimento e na experiência adquirida em Portugal. Também examinei como as leis de ambos os países e os documentos emitidos pela Comissão Europeia abordam a questão da supervisão pedagógica como tal. Em exemplos concretos, minha pesquisa mostra os benefícios da Supervisão Pedagógica para professores e alunos. No entanto, também mostra que, para que a Supervisão Pedagógica funcione, sua implementação deve ser precedida de uma preparação cuidadosa, bem pensada e adaptada às necessidades e capacidades das escolas de concreto, levando em consideração seriamente seus contextos socioculturais. **Palavras-chave:** *desenvolvimento de professores, supervisão pedagógica, aprendizagem ao longo da vida*